

Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 01.06.2020 по 05.06.2020

2020/22

Дата прийняття:	02/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	02/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція).
Назва:	<u>CASE OF PRANJIĆ-M-LUKIĆ v. BOSNIA AND HERZEGOVINA</u> (Application no. 4938/16)
Зміст:	<p>Ця справа стосувалася скарги заявника на його супровід поліцією до примусового психіатричного та психологічного оглядів під час кримінального провадження проти нього.</p> <p>У 2004 році заявника було звинувачено у пошкодженні фасаду будинку сусіда й у тому, що він плюнув на одного працівника поліції та образив іншого після того, як їх викликали на місце події.</p> <p>У 2011 році муніципальний суд припинив провадження у справі про пошкодження власності як таке, що втратило свою суспільну небезпечність (as statute-barred), та відклав розгляд справи про заподіяння шкоди офіцеру поліції після того, як психіатр дійшов висновку, що заявник не здатен постати перед судом через психічні розлади.</p> <p>Кримінальне провадження було поновлено в грудні 2012 року, тоді як непозовне провадження стосовно примусового психіатричного лікування заявника все ще тривало. Муніципальний суд ухвалив рішення про проведення психіатричного та психологічного оглядів заявника. Чотири таких огляди були проведені з примусовим супроводом. В липні 2013 року суд вирішив відкласти провадження і надалі в жовтні 2016 року припинив його на основі медичних висновків про наявність у заявника стійкого психічного розладу.</p> <p>Під час кримінального провадження заявник безуспішно звертався з письмовим запереченням до департаменту судової поліції та зі скаргою до Конституційного суду, в яких скаржився на його катування судовою поліцією під час супроводу на психіатричний огляд, стверджуючи, що під час одного з таких супроводів на нього одягнули наручники перед хворими батьками.</p> <p>Посилаючись на статтю 8 Конвенції, заявник стверджував, що судові рішення про супровід його на примусові психіатричні та психологічні огляди були незаконними, оскільки вони були прийняті тоді, коли рішення про припинення непозовного провадження ще не набуло статусу остаточного.</p> <p>Крім того, посилаючись на статтю 3 Конвенції, заявник скаржився на</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	застосування до нього наручників офіцерами судової поліції під час супроводу на один з примусових психіатричних оглядів.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування). Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	02/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	02/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF A. AND B. v. ROMANIA (Applications nos. 48442/16 and 48831/16)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявників на їхній захист як свідків у справі про корупцію.</p> <p>У серпні 2015 року антикорупційна прокуратура при Вищому касаційному суді визнала заявників «свідками, яким загрожує небезпека» (threatened witnesses), оскільки вони працювали під керівництвом С., щодо якого та ще однієї старшої посадової особи Д. провадилось розслідування за підозрою у вчиненні корупційних діянь. Стверджувалося, що заявники були свідками підозрілих операцій між С. та Д.</p> <p>Безпосередній захист було організовано Головним управлінням поліції в Б. за допомогою Служби оперативної розвідки та місцевого відділку поліції. Група Служби оперативної розвідки негайно розпочала роботу із захисту заявників, а з лютого 2016 року для цього була призначена інша група.</p> <p>Національне управління із захисту свідків провело зустріч із заявниками та пояснило умови програми, до приєднання якої вони погодились у грудні 2015 року.</p> <p>Далі було проведено обговорення протоколів захисту, які має використовувати Головне управління поліції, в яких, зокрема, були вказані обов'язки офіцерів поліції та заявників, які заявники відмовились підписувати.</p> <p>В червні 2016 року прокуратура звернулась до Вищого касаційного суду з клопотанням про припинення заходів із захисту та виключення заявників з програми захисту свідків, оскільки вони більше не перебувають в небезпеці, однак цей суд відхилив клопотання в серпні 2016 році.</p>

Зрештою, заявників було офіційно включено до програми захисту свідків, що здійснювалась Національним управлінням із захисту свідків у січні 2017 року, при чому такий захист забезпечувала поліція. Заявники цього ж місяця підписали протоколи, в яких просили це управління змінити їхню особу, перевезти за кордон та надати фінансову підтримку, проте у березні 2017 року їхні прохання були відхилені.

Зі слів заявників, заходи поліції з їхнього захисту не були ефективними. До прикладу, офіцери поліції визнали, що в них немає жодних інструкцій щодо свого завдання, яке, як вони стверджували, було першим у своєму роді. Б. також мав суперечки з поліцією, оскільки був незадоволений організацією свого захисту, і декілька разів був оштрафований за це.

Під час дії програми захисту заявникам погрожували: дві кулі були залишені на порозі житла, а колеса їхнього автомобіля було пошкоджено. Заявники скаржились на свій захист, проте такі скарги було відхилено. Заявники покинули територію Румунії в 2017 році.

Посилаючись на різні статті Конвенції, заявники скаржилися на організацію програми захисту свідків, яка, як вони стверджували, була неефективною.

Оцінка Суду

Стаття 2 Конвенції

Суд вирішив розглянути скаргу заявників за статтею 2 Конвенції (право на життя).

Повторюючи свої висновки, наведені у справах *Osman v. the United Kingdom* та *R.R. and Others v. Hungary*, Суд підкреслив, що стаття 2 Конвенції може застосовуватись навіть в тому разі, коли право особи на життя, як стверджується, було порушено, але вона не померла.

Заявників було визнано «свідками, яким загрожує небезпека» і прокуратура вирішила, що вони були в небезпеці. Застосовуючи правила захисту свідків, органи влади тим самим погодилися, що існує небезпека для заявників у розумінні закону.

Таким чином, органи влади знали або мали знати, що існує реальна та пряма загроза життю заявників. Питання полягає в тому, чи вжили органи влади тих всіх заходів, які могли розумно бути очікувані для її уникнення.

Суд підкреслив, що органи влади помістили заявників під захист як тільки було встановлено наявність такого ризику / загрози, проте мала місце низка затримок в подальших процесах: органам влади було необхідно шість місяців для розробки протоколів захисту та їх представлення заявникам; більше трьох місяців для отримання згоди заявників на участь у програмі захисту свідків; два місяці для

відкриття прокурором належної процедури включення заявників до програми захисту свідків на підставі відповідного законодавства. Суд висловив занепокоєння, що таким чином із серпня 2015 року, коли вперше було встановлено наявність ризику, знадобилось більше одного року та чотирьох місяців, до січня 2017 року, для того, щоб заявників було офіційно включено до програми захисту свідків. Проте заявники не були залишені без захисту впродовж цього часу, навіть якщо на початку він був здебільшого імпровізованим через відсутність нормативних актів, які стали застосовуватись лише в липні 2016 року. Недоліки, що мали місце в результаті цієї діяльності, органи влади виправили, і жодних прямих нападів на заявників не було.

Заявники висловлювали критику на адресу офіцерів поліції у зв'язку із відсутністю досвіду, проте Суд з цим не погодився, підкресливши, до прикладу, що вони отримували аналогічні завдання з високим ступенем ризику в минулому. Однак такий досвід не міг компенсувати відсутність чітких вказівок та відсутність належної підготовки. Офіцери поліції іноді не мали зброї чи уніформи або покидали свій пост до прибуття наступної групи.

Такі недоліки могли поставити під загрозу захист заявників, але їх серйозно сприйняли органи влади, які розслідували такі випадки та накладали стягнення у разі необхідності.

Хоча Суд визнав, що така ситуація сприяла ескалації конфліктів і недовірі між заявниками та поліцією, проте вона не виправдовує провокаційну поведінку заявників та нехтування ними своїми обов'язками щодо захисту.

Заявники повністю усвідомлювали свої зобов'язання щодо співробітництва з органами влади, що було закріплено законом та включено до протоколу захисту, який вони підписали. На практиці ж заявники неодноразово не виконували свої обов'язки та порушували протоколи.

Окрім іншого, вони не співпрацювали з поліцією та неналежним чином поводити себе з працівниками поліції. Вони намагались ухилитись від заходів захисту й перешкоджати роботі працівників поліції, а також, як стверджувалося, висували занадто високі вимоги до органів влади щодо обов'язку знайти їм нову роботу та відмовлялись від компромісів.

Більше того, заявники мали сторінки в соціальних мережах та з'являлись на телебаченні, що створювало додаткову загрозу їхньому статусу як свідків під захистом. Заявники також відмовились від пропозиції зміни місця проживання в межах Румунії, незважаючи на те, що Національне управління із захисту свідків відхилило їхне

	<p>клопотання про зміну особистих даних та переселення за кордон, ретельно розглянувши та навівши обґрунтування.</p> <p>Ігноруючи рішення Національного управління із захисту свідків та свій обов'язок дотримуватись протоколів захисту, заявники вирішили поїхати за кордон, що на практиці завершило їхній захист та потенційно поставило їх під загрозу. Навіть за такої ситуації органи влади не припиняли захист, продовжували контактувати та фінансово підтримувати заявників.</p> <p>Суд високо оцінив намагання органів влади продовжити захист заявників, незважаючи на відсутність взаємодії з їхнього боку, замість того, щоб виключити їх із програми захисту свідків, як це було передбачено законом.</p> <p>Суд дійшов висновку, що органи влади зробили все, що можна було очікувати для захисту заявників від імовірної загрози життю кожного з них. Таким чином, вони дотримались вимог за статтею 2 Конвенції, і порушення цього положення не було.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Відсутність порушення статті 2 Конвенції (право на життя).
Дата прийняття:	02/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	02/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF POTOROC v. ROMANIA</u> (Application no. 37772/17)
Зміст:	<p>Справа стосувалася неналежних умов тримання заявника під вартою, незважаючи на його хронічні захворювання.</p> <p>Заявник у справі, І. П., – громадянин Румунії, народився у 1953 році, проживає в м. Бухаресті. Він має серйозні хронічні захворювання, спричинені, зокрема, ушкодженням мозку після завданих йому ударів, користується інвалідним візком.</p> <p>У 2009 році остаточним рішенням суду заявника було засуджено за причетність до незаконного обігу наркотичних засобів на міжнародному рівні та призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 15 років; рішення суду набуло статусу остаточного. Впродовж ув'язнення і до звільнення з-під варти у 2017 році заявник перебував у тюремних лікарнях. Після встановлення ЄСПЛ</p>

	<p>несправедливості кримінального провадження проти нього (<i>Potoroc v. Romania</i> [Комітет], no. 59452/09, 14 лютого 2017 року) заявник подав заяву про перегляд рішення про призначення йому покарання у виді позбавлення волі. Тим часом було порушено декілька нових проваджень щодо припинення виконання покарання за станом здоров'я. Після першого розгляду справи суд у 2012 році ухвалив рішення про звільнення заявника у зв'язку з «жахливим» станом здоров'я.</p> <p>Однак заявника повернули до в'язниці у 2015 році, коли органи державної влади подали заяву про повторну оцінку стану його здоров'я в рамках другого судового провадження і було встановлено, що у в'язниці йому надається належна медична допомога.</p> <p>У 2016 році під час третього кримінального провадження суд відхилив наступне клопотання заявника про звільнення від відбування покарання, тоді як під час четвертого кримінального провадження його клопотання про переведення до лікарні було задоволено.</p> <p>Суд обґрунтував рішення медичними висновками, згідно з якими система охорони здоров'я в'язниці здатна задовольнити потреби заявника, але він потребує постійної допомоги, яка має надаватись особистим помічником.</p> <p>Посилаючись на статтю 3 Конвенції (заборона катування), заявник стверджував, що його тривале ув'язнення мало негативні наслідки з огляду на його похилий вік, значні проблеми зі здоров'ям та недостатність медичного лікування, яке він отримував у в'язниці. Він, зокрема, скаржився на те, що йому ніколи не надавали особистого помічника, і що допомога його співкамерників була недостатньою.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) щодо сумісності стану здоров'я заявника з умовами його ув'язнення у період з 9 березня 2015 року по 20 вересня 2017 року.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>02/06/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>02/06/2020 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF SOLODNIKOV v. RUSSIA (Application no. 61582/10)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Ця справа стосувалася неналежної медичної допомоги під час ув'язнення заявника, застосування до нього наручників, умов ув'язнення та перевезення, незаконного та необґрунтованого досудового тримання під вартою, перегляду його законності,</p>

	надмірної тривалості провадження та відсутності доступу до захисника.
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) стосовно медичної допомоги, наданої заявникові 4 червня 2010 року, та застосування наручників у міській лікарні.</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції щодо застосування наручників до заявника в залі судових засідань під час публічних слухань.</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з умовами транспортування та ув'язнення в будівлі суду.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) у зв'язку з ув'язненням заявника за відсутності рішення суду в період між 7 та 16 серпня 2012 року.</p> <p>Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції у зв'язку з необґрунтованим і надмірно тривалим досудовим триманням заявника під вартою.</p> <p>Порушення пункту 4 статті 5 Конвенції у зв'язку із невчасним переглядом законності досудового тримання заявника під вартою.</p>
Дата прийняття:	02/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	02/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF N.T. v. RUSSIA (Application no. 14727/11)
Зміст:	<p>Ця справа стосувалася скарги заявника на звичне застосування наручників та інших аспектів суворого режиму відбуття покарання, що застосовувались до нього протягом кількох років лише через те, що його було засуджено до довічного позбавлення волі.</p> <p>Заявник у грудні 2010 року почав відбувати покарання у виправній колонії особливого режиму № 56, розташованій у Свердловській області. Заявника автоматично було поміщено під суворий режим ув'язнення, що застосовувався до всіх осіб, які засуджені до довічного позбавлення волі в Російській Федерації, принаймні перші десять років їхнього ув'язнення.</p> <p>В цій установі виконання покарань заявник перебував більше семи років, потім він був переведений до виправної колонії № 6, де суворий режим продовжувався протягом кількох місяців до спливу встановленого законом строку. Протягом цього часу заявника утримували в одиночній камері або камері для двох осіб.</p> <p>З першого дня ув'язнення у виправній колонії № 56 і до його</p>

	<p>завершення у 2015 році заявникові одягали наручники кожного разу при виході з камери.</p> <p>Після переведення до виправної колонії № 6 у березні 2018 року заявника було включено до списку небезпечних ув'язнених осіб («в'язні, які схильні до втечі, нападу, взяття заручників, вчинення самогубства чи заподіяння собі тілесних ушкоджень»), і тюремні охоронці знову почали одягати на нього наручники.</p> <p>Посилаючись на статтю 3 Конвенції, заявник скаржився на суворий режим ув'язнення, застосований до нього як до довічно позбавленого волі, включно із щоденним застосуванням наручників.</p> <p>ЄСПЛ дійшов висновку, зокрема, що уряд не обґрунтував як продовжувану ізоляцію заявника, включно з одиночним ув'язненням, так і щоденне застосування наручників протягом понад п'яти років.</p> <p>Більше того, ситуація заявника була ускладнена тим, що він перебував у камері 22,5 години на добу без будь якої іншої діяльності, як-от робота чи освіта, а також через те, що йому часто доводилось виконувати певні побутові дії поза межами камери в наручниках.</p> <p>В цілому поводження із заявником було таким, що завдавало серйозних страждань, було нелюдським та таким, що принижує гідність, поводженням.</p> <p>ЄСПЛ підкреслив, що порушення, констатоване в цій справі, розкрило системну проблему, яка впливає на кожну довічно ув'язнену особу впродовж перших десяти років свого ув'язнення та надав пропозиції стосовно заходів, які можуть бути вжиті для її вирішення.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>02/06/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>02/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF TOLMACHEV v. RUSSIA (Application no. 42182/11)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася двох дифамаційних проваджень, порушених проти заявника – журналіста за фахом, після публікації статей у місцевій газеті, де він розкритикував суддів окружних судів м. Ростова-на-Дону.</p>

	<p>Заявник у справі, О. Т., є громадянином Російської Федерації, який народився в 1955 році, на час подій проживав у м. Ростові-на-Дону.</p> <p>Перша група проваджень стосувалася статті, опублікованої у травні 2010 року, в якій ішлося про звинувачення судді, який обмежив доступ сусідів до місць загального користування в багатоквартирному будинку, встановивши перегородку.</p> <p>У другому судовому провадженні було розглянуто три статті, опубліковані у 2008 та 2010 роках, про відставку судді у зв'язку із твердженнями про хабарництво. Провадження було порушено сином судді, оскільки суддя на той час вже помер.</p> <p>Згодом суди дійшли висновку, що статті заявника мали негативний вплив на репутацію суддів, обґрунтувавши рішення недоведеністю ним своїх заяв належними доказами. У рішеннях судів підкреслювався підвищений ступінь вразливості позивачів – суддів та сина судді. Суди притягнули заявника до відповідальності та зобов'язали його сплатити позивачам відшкодування моральної шкоди у першому судовому провадженні на загальну суму 215 000 російських рублів (приблизно 5250 євро) та 1 000 000 російських рублів (приблизно 25 000 євро) – в другому судовому провадженні.</p> <p>Посилаючись на статтю 10 Конвенції (свобода вираження поглядів), заявник скаржився на рішення судів у дифамаційних провадженнях, аргументуючи це тим, що його статті мають розглядатися в більш широкому контексті в частині його зусиль з викриття корупції в судовій системі. Він також стверджував, що присуджені позивачам відшкодування були непропорційно високими.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів) щодо двох етапів дифамаційного провадження проти заявника.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>02/06/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>02/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF GOSPODĂRIA ȚĂRĂNEASCĂ CHIPER TEREŢI GRIGORE v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA (Application no. 71130/13)</p>

<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася відкликання ліцензії на експлуатацію кар'єру вапняку, гравію та піску.</p> <p>Компанія-заявник у справі зареєстрована в Республіці Молдова.</p> <p>У березні 2012 року Генеральна прокуратура попросила надати експертний звіт щодо діяльності компанії-заявника, зокрема, щоб з'ясувати, чи добувала вона корисні копалини за межами відведеної для неї території. У звіті, підготовленому в червні, було встановлено, що компанія видобула 1400 куб. м піску незаконно.</p> <p>Генеральна прокуратура надіслала лист до Ліцензійної палати, інформуючи її про звіт і додавши, що незаконно видобутий пісок не задекларований і компанія-заявник не заповнила офіційні форми оподаткування.</p> <p>Після винесення компанії-заявникові двох попереджень про порушення Гірничого кодексу Ліцензійна палата у вересні 2012 року відкликала ліцензію компанії-заявника та звернулася до національних судів для підтвердження цього заходу.</p> <p>Під час провадження у суді першої інстанції компанія-заявник стверджувала, що отримані нею попередження були нечіткими, і що вона фактично повідомила компетентний орган про всю кількість видобутого піску та надала всі необхідні офіційні форми.</p> <p>З огляду на зазначене районний суд відхилив клопотання Ліцензійної палати; дійшов висновку, що єдиним доказом, який вона долучила до клопотання, був звіт за червень 2012 року, підготовлений експертами, які навіть не відвідували кар'єр компанії-заявника, а отже, їх висновки є суперечливими.</p> <p>Проте у 2013 році суд апеляційної інстанції та Верховний суд не погодились з таким висновком та ухвалили рішення про відкликання ліцензії компанії-заявника з тієї підстави, що вона не виконала попереджувальних листів Ліцензійної палати.</p> <p>Посилаючись на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності), компанія-заявник скаржилася, що відкликання ліцензії порушило її майнові права і що пов'язані з цим провадження були несправедливими.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>02/06/2020</p>
<p>Дата набуття статусу</p>	<p>02/09/2020 (Палата)</p>

остаточного:	Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF S.A. v. THE NETHERLANDS</u> (Application no. 49773/15)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявника на його можливе видворення до Судану.</p> <p>Заявник у справі стверджує, що він є громадянином Судану і народився у 1993 році.</p> <p>Заявник прибув до Нідерландів у травні 2010 року; органи державної влади відмовили йому в задоволенні заяв про надання притулку у 2011 та 2014 роках. Під час проведення співбесід заявник стверджував, що у разі повернення до Судану він, імовірно, може зазнати ризику бути сприйнятим як противник режиму, оскільки він належить до неарабської етнічної групи, пов'язаної з повстанськими групами регіону Дарфур. Органи державної влади не вірили, що заявник був лише громадянином Судану, оскільки він в'їхав на територію країни за дійсним чадським паспортом.</p> <p>Коли 9 жовтня 2015 року заявника було повідомлено, що його вивезення заплановано на наступний день, він подав заперечення заступникові Міністра безпеки та юстиції. Оскільки такі дії не мали автоматичного призупиняючого ефекту, заявник звернувся до суду про запровадження тимчасового заходу. У задоволенні такого клопотання було відмовлено, оскільки суддя дійшов висновку, що не є необхідним оцінювати, чи може заявник бути підданий ризикові нелюдського чи принизливого поведження у Судані, оскільки його громадянство та національність не були підтвержені. Його видворення було відкладено того ж дня і до подальшого повідомлення на підставі тимчасового заходу, який Європейський суд з прав людини застосував відповідно Правилу 39 Регламенту Суду до розгляду ним справи заявника.</p> <p>Заявник подав третю заяву про надання притулку. Під час повторної співбесіди він повідомив про намір заступника Міністра відмовити йому у задоволенні клопотання про надання притулку. Оцінка заступника Міністра згодом була предметом розгляду Регіонального суду Гааги в апеляційному порядку, яке включало усне слухання, а також Управління адміністративної юрисдикції Державної ради, яке ухвалило остаточне рішення у справі у вересні 2018 року.</p> <p>Третю заяву про надання притулку було відхилено рішеннями судів, які в основному підтвердили свої попередні висновки про те, що твердження заявника не заслуговують довіри, зокрема щодо країни його походження.</p>

	<p>Посилаючись на статтю 3 Конвенції (заборона катування) та статтю 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту), заявник скаржився, що у випадку видворення його до Судану, ймовірно, існуватиме загроза його примусового вербування, переслідування, оскільки він належить до неарабської етнічної групи з регіону Дарфур і, в цілому, через гуманітарну ситуацію в Судані внаслідок конфлікту в регіоні Дарфур.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Виїзд заявника до Судану не становив би порушення статті 3 Конвенції (заборона катування).</p> <p>Відсутність порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб юридичного захисту) у поєднанні зі статтею 3 Конвенції (заборона катування).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>02/06/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>02/09/2020 (Палата)</p> <p>Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF AZERKANE v. THE NETHERLANDS (Application no. 3138/16)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася скарги заявника на рішення про відкликання дозволу на тимчасове проживання в Нідерландах та накладення заборони на в'їзд.</p> <p>Заявник у справі, Х. А., – громадянин Марокко, який народився у 1993 році та проживає в м. Роттердам (Нідерланди).</p> <p>Все життя заявник прожив у Нідерландах, де також відвідував школу. Його батьки, брати і сестри або мають громадянство Нідерландів та/або мають посвідку на тимчасове проживання.</p> <p>У жовтні 2013 року заступник Міністра безпеки та юстиції скасував дозвіл на тимчасове проживання заявника, наклав десятирічну заборону на в'їзд та повідомив його, що йому потрібно негайно виїхати з країни, оскільки він може заподіяти загрозу громадському порядку та безпеці у зв'язку із низкою засуджень.</p> <p>Обвинувальні вироки щодо заявника стосуються вчинення ним, зокрема, нападу, крадіжки та домашнього насильства, вчиненого неповнолітнім; збройного пограбування після досягнення ним 18-річного віку, за вчинення якого заявник ще відбував трирічний строк ув'язнення.</p> <p>В цьому рішенні, а також у рішенні про відхилення заперечень</p>

	<p>заявника заступник Міністра визнав, що заявник проживає разом із батьками в Нідерландах, але дійшов висновку, що заявник також мав тісні зв'язки з Марокко, де його батьки народилися; що він відвідував цю країну, де мешкає його родина, незважаючи на твердження заявника про легку форму затримки розумового розвитку. Заявник оскаржував рішення Міністра до національних судів, проте безуспішно. Остаточне рішення було ухвалено в липні 2015 року.</p> <p>Надалі (у травні 2016 року, потім у березні та липні 2018 року) заявника було притягнуто до кримінальної відповідальності за вчинення інших кримінальних злочинів, зокрема незаконного володіння вогнепальною зброєю.</p> <p>Протягом 2014–2018 років, органи державної влади безуспішно намагались отримати проїзний документ для заявника з консульства Марокко в м. Роттердам, але, за останньою наявною інформацією у матеріалах справи, такого документа не було видано.</p> <p>Посилаючись на статтю 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя), заявник скаржився на рішення про скасування дозволу на тимчасове проживання та введення заборони на в'їзд, стверджуючи, що він є залежним від батьків, які проживали в Нідерландах, і що його зв'язків із Марокко майже не існувало.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>ЄСПЛ дійшов висновку, що видворення заявника на накладення заборони на в'їзд не буде становити порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>04/06/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>04/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF AVENDI OOD v. BULGARIA</u> <i>(Application no. 48786/09)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася скарги компанії-заявника на те, що органи державної влади не виконали остаточного рішення національного суду, яким було зобов'язано повернути товар, що був вилучений як доказ у кримінальному провадженні.</p> <p>Компанія-заявник «Авенді» – болгарське товариство з обмеженою відповідальністю, що знаходиться в Софії, торгує алкогольними напоями.</p>

	<p>У січні 2005 року обласна поліція Варни провела обшук на складі, де зберігались товари, що належали компанії-заявникові. Працівники правоохоронних органів вилучили 26 748 пляшок кремового лікеру «Baileys», що належали компанії-заявникові, як доказ у кримінальному провадженні проти М. М. та С. С., яких підозрювали у незаконному зберіганні товарів, що підлягають акцизному оподаткуванню, без обов'язкового маркування. Згодом М. М. та С. С. були виправдані й Варненський окружний суд зобов'язав повернути вилучені пляшки компанії-заявнику. У грудні 2005 року рішення суду набуло статусу остаточного.</p> <p>Однак слідчі та податкові органи продовжували зберігати пляшки до ухвалення рішення в іншій справі щодо компанії-заявника за незаконне зберігання товарів, що підлягають акцизному оподаткуванню, без обов'язкового маркування, і проти компанії-імпортера та її представника за продаж напоїв компанії-заявникові без обов'язкових марок акцизного збору.</p> <p>Зрештою, пляшки були повернуті компанії-заявнику в березні 2007 року, до цього часу термін зберігання пляшок лікеру закінчився. Компанія-заявник подала заяву про відшкодування збитків до держави, вимагаючи визнати рішення податкових органів про відмову у поверненні пляшок недійсними і присудити відшкодування шкоди та упущеної вигоди, однак у задоволенні позовних вимог відмовлено. Посилаючись на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності), компанія-заявник скаржилася, що її позбавили права власності, вона зазнала майнової шкоди через невиконання остаточного рішення суду, ухваленого на її користь, після низки протиправних дій з боку податкових органів та органів прокуратури.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>04/06/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>04/06/2020 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF GARAGULYA AND SYCH v. UKRAINE (Applications nos. 42361/12 and 25927/19)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Заявники скаржились на надмірну тривалість кримінальних проваджень та відсутність ефективного засобу правового захисту в національному праві.</p>

Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту).
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF VLASOVA AND OTHERS v. RUSSIA <i>(Applications nos. 60908/12 and 2 others – see appended list)</i>
Зміст:	Ця справа стосувалася скарги заявників на нездатність національних судів забезпечити їхню участь в судових засіданнях у цивільних провадженнях, де вони були сторонами.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) у зв'язку з несправедливістю цивільного провадження.
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF POVOROZNYI v. UKRAINE <i>(Application no. 5276/13)</i>
Зміст:	Заявник скаржився, що він не отримував належну медичну допомогу під час ув'язнення.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування).
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASES OF UZELAC AND ĐEKIĆ v. CROATIA <i>(Applications nos. 6161/13 and 57863/14)</i>

Зміст:

Справа стосувалася скарг заявниць на рішення національних судів, якими їх було зобов'язано повернути пенсійні виплати, отримані до 2001 року (перша заявниця) та 2002 року (друга заявниця), що становило порушення їхніх майнових прав.

Провадження у справі першої заявниці

Адміністративне провадження

У жовтні 1997 року перша заявниця звернулась до регіонального відділення Пенсійного фонду в м. Госпич (Хорватія) із заявою про призначення пенсії за віком. На час подачі своєї заяви, заявниця була зареєстрована в м. Госпич. З метою надання підтвердження відповідності вимогам стосовно років трудової діяльності заявниця послалась виключно на період свого працевлаштування в Хорватії з 1 грудня 1965 року по 2 вересня 1991 року. Вона не заповнила розділ про роботу за кордоном у відповідній формі для призначення пенсії.

16 лютого 1998 року відділення Пенсійного фонду в м. Госпич прийняло попереднє рішення, яким було встановлено право заявниці на призначення пенсії, оскільки станом на 1 листопада 1997 року вона виконала встановлені законом вимоги для призначення пенсії за віком; призначив їй авансові пенсійні виплати до прийняття закону про легалізацію та точного розрахунку її пенсії.

На основі цього рішення перша заявниця отримувала авансові пенсійні платежі до 31 грудня 2000 року.

4 лютого 1999 року на основі закону про легалізацію, заявниця звернулась до відділення Пенсійного фонду в м. Госпич із заявою про визнання того, що в період між 9 жовтня 1991 року та 4 серпня 1995 року вона працювала на території Хорватії, яка в цей період була поза контролем хорватських органів влади, та просила взяти до уваги цей період для обрахунку років трудового стажу.

31 січня 2001 року відділення Пенсійного фонду в м. Госпич запропонувало заявниці надати інформацію про її працевлаштування в Федеративній Республіці Югославія після 1991 року з відповідними документами. Заявниця нічого не відповіла на це, і відділення Пенсійного фонду в м. Госпич за власною ініціативою запитало таку інформацію.

7 березня 2001 року Фонд пенсійного та соціального страхування Сербії в Белграді надав інформацію відділенню Пенсійного фонду в м. Госпич, що заявниця з 28 квітня 1993 року по 30 квітня 1994 року працювала в Сербії (що була у складі Федеративної Республіки Югославія в цей період).

26 березня 2001 року Центральний офіс Пенсійного фонду Хорватії за власною ініціативою переглянув справу заявниці в рамках наглядного провадження і дійшов висновку про відсутність

юрисдикції відділення Пенсійного фонду в м. Госпич для вирішення цієї справи першої заявниці у зв'язку з тим, що останнє місце її працевлаштування не було в Хорватії. Таким чином, рішення про надання пенсії від 16 лютого 1998 року було переглянуто.

В рамках нового розгляду 4 травня 2001 року відділення Пенсійного фонду в м. Госпич відхилило заяву першої заявниці про призначення пенсії у зв'язку з тим, що воно не має відповідної юрисдикції для цього. Рішення не було оскаржено і набуло статусу остаточного.

Із 17 квітня 2001 року по 18 червня 2001 року перша заявниця була працевлаштована в Хорватії.

27 червня 2001 року вона подала нову заяву про призначення пенсії.

Рішенням відділення Пенсійного фонду в м. Загреб від 24 жовтня 2001 року було визнано право заявниці на пенсію та відповідність встановленим вимогам законодавства для її призначення і призначено авансову виплату її пенсії до набрання чинності двосторонньої угоди між Хорватією і Сербією, на підставі якої буде отримана необхідна інформація для перерахунку суми пенсії заявниці.

Після того, як ця угода набрала чинності 1 травня 2003 року, відділення Пенсійного фонду в м. Загреб 7 травня 2008 року прийняло рішення про призначення заявниці пенсії з 1 січня 2001 року.

Цивільне провадження

3 листопада 2005 року Пенсійний фонд Хорватії порушив цивільне провадження, вимагаючи у заявниці повернення виплаченої пенсії до 30 грудня 2000 року (приблизно 6900 євро на час подій).

Рішенням від 18 листопада 2011 року суд першої інстанції задовольнив позов та зобов'язав заявницю повернути отримані суми разом із простим відсотком.

12 червня 2012 року суд апеляційної інстанції відхилив скаргу заявниці, у зв'язку із чим рішення суду першої інстанції стало остаточним.

Конституційна скарга заявниці також була визнана неприйнятною та відхилена.

Виконавче провадження зі стягнення сум отриманої пенсії з першої заявниці триває.

Справа другої заявниці також стосувалася втручання у її право на власність у зв'язку із зобов'язанням її повернути Пенсійному фонду Хорватії суми пенсії разом із простим відсотком, отримані нею у період з 1998 по 2002 роки. Це було пов'язано з відсутністю цього органу, який в 2002 році скасував рішення від 1998 року та відхилив заяву заявниці з підстави відсутності юрисдикції. У 2003 році Пенсійний фонд Хорватії прийняв нове рішення про призначення пенсії з 1 травня 2003 року.

Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF ŁABUDEK v. POLAND</u> (Application no. 37245/13)
Зміст:	<p>Ця справа стосувалась надмірної тривалості попереднього ув'язнення заявника після 23 липня 2011 року.</p> <p><i>Обставини справи</i></p> <p>18 січня 1999 року заявника було затримано та поміщено під варту за обвинуваченням в участі в озброєній кримінальній організації та вчиненні низки насильницьких злочинів як члена цієї групи. Судовий розгляд розпочався 20 лютого 2001 року (перший етап проваджень).</p> <p>13 лютого 2008 року суд першої інстанції ухвалив вирок щодо заявника та тридцяти п'яти співообвинувачених. Заявника було засуджено за пред'явленим обвинуваченням, зокрема за торгівлю зброєю, вчинення двох епізодів вбивств, трьох епізодів крадіжок, розбоїв, незаконне володіння зброєю та низку інших правопорушень, і призначено покарання у виді довічного позбавлення волі з можливістю умовно-дострокового звільнення після відбуття тридцяти років.</p> <p>18 лютого 2010 року суд апеляційної інстанції частково скасував обвинувальний вирок суду і направив справу на новий розгляд, зокрема і стосовно заявника.</p> <p>11 лютого 2011 року Верховний суд відхилив касаційну скаргу заявника на інших співообвинувачених.</p> <p>25 травня 2010 року попереднє ув'язнення заявника було припинено. Заявник на той час відбував покарання у виді позбавлення волі, накладене на нього в рамках іншого кримінального провадження, яке тривало до 22 липня 2011 року.</p> <p><i>Попереднє ув'язнення заявника</i></p> <p>27 червня 2011 року суд першої інстанції прийняв рішення про попереднє ув'язнення заявника в рамках першого етапу проваджень. Надалі тримання заявника під вартою неодноразово продовжувалось. Суд обґрунтовував таку необхідність тим, що заявника вже було засуджено до довічного позбавлення волі, а тому існує ризик</p>

	<p>перешкоджання розгляду. Крім того, суд підкреслив, що заявник вже здійснював спроби зконтактувати та вплинути на одного зі свідків та залякати іншого свідка (зокрема, з матеріалів справи вбачалося, що заявник готувався до вбивства особи, яка є свідком в іншій справі).</p> <p>Суд першої інстанції також підкреслив у своїх кількох рішеннях, що показання ключового свідка ще не були отримані. У своєму рішенні від 11 червня 2015 року суд зазначив, що у провадженні мала місце перерва через те, що одного з обвинувачених у справі було попередньо ув'язнено в іншій кримінальній справі.</p> <p>Заявник безуспішно оскаржив останні кілька рішень суду про продовження строку його попереднього ув'язнення. Апеляційний суд погодився з оцінкою суду першої інстанції, дійшовши висновку, що таке продовження було необхідним для належного розгляду справи та запобігання вчинення заявником інших серйозних злочинів. У період між 11 червня 2015 року та 6 квітня 2016 року заявник відбував призначене покарання у виді позбавлення волі, призначене в рамках іншого етапу кримінальних проваджень.</p> <p>12 жовтня 2016 року суд першої інстанції ухвалив вирок, за яким заявника було визнано винним та засуджено до довічного позбавлення волі з можливістю умовно-дострокового звільнення після відбуття тридцяти років ув'язнення.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF CHOBANOV AND KOYRUSHKI v. BULGARIA</u> (Applications nos. 53942/16 and 47398/17)
Зміст:	Заявники скаржились на неналежні умови їхнього ув'язнення та стверджували відсутність ефективного засобу правового захисту щодо цього.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування). Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту).

Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF GONCHARUK AND OTHERS v. UKRAINE <i>(Applications nos. 25837/18 and 2 others – see appended list)</i>
Зміст:	Заявники скаржились на неотримання ними належної медичної допомоги під час ув'язнення.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування). Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту).
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF YORDANOV AND DZHELEBOV v. BULGARIA <i>(Applications nos. 31820/18 and 31826/18)</i>
Зміст:	Заявники скаржились на неналежні умови їхнього ув'язнення.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування).
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF IVANOV AND OTHERS v. BULGARIA <i>(Applications nos. 2727/19 and 6 others – see appended list)</i>
Зміст:	Заявники скаржились, посилаючись на статті 3 та 13 Конвенції, на неналежні умови свого ув'язнення та стверджувану відсутність ефективного засобу правового захисту щодо цього. Скарга за статтею 13 Конвенції була визнана явно необґрунтованою та відхилена.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування).

Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF ALEKSEYEV v. UKRAINE <i>(Application no. 15517/19)</i>
Зміст:	Заявник у цій справі скаржився на порушення принципу рівності сторін у зв'язку з позбавленням його можливості надати свої коментарі на скаргу, подану відповідачем у його справі.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASES OF A.B. AND OTHERS v. POLAND <i>(Applications nos. 15845/15 and 56300/15)</i>
Зміст:	Справа стосувалася скарги заявників на те, що адміністративне ув'язнення їхньої сім'ї становило порушення їхнього права на приватне і сімейне життя. У 2004 році перший заявник звернувся із заявою про отримання статусу біженця в Польщі, проте пізніше поїхав до Австрії, де безуспішно подав аналогічну заяву. Провадження в Польщі було припинено. У 2011 році перший заявник знову прибув до Польщі та повторно подав заяву про отримання статусу біженця. Того ж року його було видворено з країни і провадження було припинено. В січні 2015 року троє заявників безуспішно намагалися в'їхати до Польщі, проте прикордонники не дозволяли їм подати свої заяви про надання статусу біженців. 26 січня 2015 року заявники таки подали свої заяви на отримання статусу біженців у Польщі. Перший та другий заявники отримали тимчасові документи, що дозволяли їм перебувати разом із сином на території Польщі під час провадження з розгляду їхніх заяв. Того ж дня всіх заявників затримали прикордонники.

27 січня 2015 року районний суд ухвалив два окремих рішення, згідно з якими першого та другого заявників разом з їхньою дитиною було поміщено до охоронюваного центру для іноземців. Суд охарактеризував всі дії першого заявника з неодноразового подання заяви, переїзд з Польщі до Австрії без очікування результату провадження, непідтримання своїх заяв про отримання статусу біженця як зловживання процедурою отримання міжнародного захисту. З огляду на те, що перший та другий заявники зазначили про задовільний стан свого здоров'я, поміщення до центру для іноземців не являло для них жодного ризику. Що стосується їхнього сина, то суд зазначив, що для забезпечення його найкращих інтересів він має залишатися з батьками.

18 лютого 2015 року апеляційний суд відхилив скаргу заявників на рішення суду першої інстанції. Слухання відбулось за присутності прокурора і відсутності заявників, яких не було повідомлено про слухання. У своєму рішенні суд вказав, що існує ризик зловживання заявниками процедурою отримання статусу біженця, оскільки перший заявник не став очікувати результату розгляду його заяви і поїхав до Австрії. Більше того, заявники не мали достатніх фінансових засобів для існування в очікуванні цього провадження.

У період між 17 та 24 березня 2015 року третього заявника було госпіталізовано із запаленням легень; після виписки з лікарні дитину було повернуто до центру.

19 березня 2015 року суд першої інстанції продовжив тримання заявників в центрі на наступні 90 днів. Заявники оскаржили це рішення, зокрема з огляду на погіршення стану здоров'я їхнього сина.

8 квітня 2015 року суд апеляційної інстанції в присутності лише прокурора та за відсутності адвоката заявників, якого не було належним чином повідомлено про дату та час судового засідання, відхилив скаргу заявників, оскільки їхню дитину було виписано з лікарні у задовільному стані.

Клопотання заявників про звільнення з центру суд відхилив 30 червня 2015 року.

22 червня та 18 вересня 2015 року тримання заявників в центрі було знову продовжено на наступні 90 днів. Під час останнього продовження перший заявник оскаржив це рішення. Посилаючись на звіт неурядового Фонду міжнародної гуманітарної ініціативи, згідно з яким перший заявник страждав на посттравматичний розлад, імовірно, у зв'язку із тим, що його катували в країні його походження.

12 жовтня 2015 року голова Прикордонної служби Польщі прийняв рішення про звільнення всіх трьох заявників з центру для іноземців. Після цього вони покинули територію Польщі та поїхали до Німеччини,

	а пізніше – до Російської Федерації. 3 березня 2015 року голова Управління у справах біженців Польщі відхилив заяви заявників про отримання статусу біженців. Їхня заява про надання міжнародного захисту була також була відхилена 11 грудня 2015 року.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF IVANOV AND OTHERS v. RUSSIA</u> <i>(Applications nos. 44363/14 and 2 others – see appended list)</i>
Зміст:	Заявники скаржились, що їм було відмовлено у можливості бути присутніми особисто в суді під час розгляду їхніх цивільних справ, в яких вони були сторонами.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF BOSHKOSKI v. NORTH MACEDONIA</u> <i>(Application no. 71034/13)</i>
Зміст:	Справа стосувалася кримінального провадження проти заявника за обвинуваченням у зловживанні службовим становищем та незаконному фінансуванні виборчої кампанії у 2011 році, коли він очолював політичну партію «Об'єднані за Македонію». Заявник у справі, Л. Б., народився у 1960 році, проживає в м. Скоп'є, є македонцем за походженням, громадянином Республіки Північна Македонія та громадянином Хорватії. Заявник був колишнім членом парламенту та міністром внутрішніх

справ держави-відповідача.

Наступного дня після парламентських виборів, 6 червня 2011 року, заявника було затримано, за підозрою в отриманні від товариша 130 000 євро для фінансування його політичної партії. Заявника було поміщено під варту до закінчення судового розгляду у справі.

Слідчий суддя вирішив надати другу заявника процесуальний статус свідка, який перебуває під захистом, оскільки він висловив побоювання за безпеку свою та родини, враховуючи характер та ступінь тяжкості стверджуваних злочинів. Під час провадження було узгоджено, що свідка мали б почути за допомогою потокового пристрою, який спотворював його обличчя та голос.

Дія узгоджених домовленостей була продовжена під час судового розгляду, оскільки суд першої інстанції встановив, що свідок все ще перебуває під загрозою. Суд також ухвалив рішення про виключення громадськості від участі у трьох судових засіданнях, а саме тоді, коли слід було заслухати свідка, який перебуває під захистом, та коли аудіо- та відеозаписи таємного спостереження під час зустрічей заявника та свідка мали бути розглянуті.

Суд першої інстанції у 2011 році визнав заявника винним і засудив його до 7 років позбавлення волі. Рішення суду ґрунтувалося на твердженні свідка, який перебував під захистом, а також на висновках експертів (у тому числі одного з них, згідно з яким на конфіскованих грошах були знайдені відбитки пальців заявника), фотографії конфіскованих грошей та аудіо- та відеозаписи.

Під час судового розгляду справи в судах першої та апеляційної інстанцій заявник оскаржував надання захисту свідку, аргументуючи це неможливістю заподіяння загрози життю свідка із урахуванням їх дружби, а також недопущення громадськості до участі в судових засіданнях. Апеляційний суд частково задовольнив апеляційну скаргу та зменшив строк покарання до п'яти років ув'язнення, а іншу частину вироку залишив без змін.

У 2013 році Верховний суд підтримав рішення судів попередніх інстанцій, констатувавши, що всі докази проти заявника були отримані законно.

Зокрема, свідка, який перебував під захистом, було допитано відповідно до закону, а використання потокового пристрою для його допиту відповідало усталеній практиці інших держав.

Посилаючись на пункт 1 та підпункт «d» пункту 3 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд), заявник скаржився на загальну несправедливість провадження проти нього. Зокрема, він стверджував, що спеціальні заходи щодо захищеного свідка порушили його право на захист і що недопущення громадськості до участі

	у розгляді його справи було порушенням права на публічний розгляд його справи.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пунктів 1 та 3 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) у зв'язку із загальною несправедливістю порушеного провадження щодо заявника.
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF MAMMADOV AND OTHERS v. AZERBAIJAN <i>(Applications nos. 52158/13 and 2 others – see appended list)</i>
Зміст:	Заявники, посилаючись на пункт 3 статті 5 Конвенції, скаржились на надмірну тривалість їх досудового тримання під вартою. Заявник у справі № 52158/13 також скаржився на нерозгляд національним судом його конкретних аргументів на підтримку його звільнення.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) стосовно надмірної тривалості досудового тримання під вартою. Порушення пункту 4 статті 5 Конвенції у зв'язку з недоліками провадження з перегляду законності ув'язнення.
Дата прийняття:	04/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	04/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF ASSOCIATION INNOCENCE EN DANGER AND ASSOCIATION ENFANCE ET PARTAGE v. FRANCE <i>(Applications nos. 15343/15; 16806/15)</i>
Зміст:	Справа стосувалася смерті восьмирічної дитини (М.) у 2009 році внаслідок жорстокого поводження із нею з боку її батьків. Заяви були подані двома французькими асоціаціями із захисту прав дітей, що зареєстровані в Парижі. Після народження дитини в 2001 році її мати, яка спочатку хотіла залишитися анонімною, покинула свою дитину, але через місяць все ж таки забрала її. Дитина у подальшому жила з обома батьками та

зі своїми братами і сестрами. У квітні 2007 року, коли їй було шість років, вона вперше пішла до школи. Упродовж навчання дитина неодноразово не відвідувала заняття і через постійні переїзди сім'ї змінювала навчальні заклади. З першого навчального року упродовж 2007 та 2008 років вчителі М. неодноразово виявляли на тілі дитини завдані їй тілесні ушкодження.

У червні 2008 року директор школи направила «звіт про захист прав дитини» прокурору Ле-Мана та голові *Conseil général* (компетентний орган місцевого самоврядування). Директор школи була стурбована тим, що після переїзду М. не відвідувала уроки в новій школі, на відміну від братів та сестри. Вона хвилювалася з приводу її відсутності, оскільки директор школи, яку до того відвідувала дівчинка, повідомив їй про підозру в жорсткому поводженні з боку її батьків і вона отримала шкільний файл / справу з посиланням на зафіксовані тілесні ушкодження, помічені на тілі М. вчителями школи.

Того ж дня прокуратура звернулася до жандармерії із вимогою провести розслідування. У липні 2008 року соціальні служби повідомили прокуратуру про нещодавні тілесні ушкодження дівчинки. У результаті було призначено судово-медичну експертизу. Через кілька днів було проведено обстеження М. у присутності батька. Лікар констатував численні невідомі пошкодження та зазначив, що він не може виключити жорстоке поводження чи насильство.

Наступного тижня дівчинку було допитано у приміщенні відділу запобігання правопорушень серед неповнолітніх; інтерв'ю було записано на відео.

У вересні 2008 року старший працівник поліції склав протокол, згідно з яким немає жодних доказів того, що М. стала жертвою жорстокого поводження. На початку жовтня 2008 року прокуратура закрила кримінальне провадження у справі, посилаючись на те, що передбачуване правопорушення було недостатньо розслідувано.

Наприкінці квітня 2009 року директор школи та шкільний лікар зобов'язали батька відвезти М. до відділення швидкої педіатричної і невідкладної медичної допомоги, де дитина перебувала на стаціонарному лікуванні протягом одного місяця. У той же час директор школи повідомляв про свої занепокоєння голові *Conseil général*, заявивши, що М. була відсутня у школі упродовж 33 днів з початку навчального року, і що вона часто приходила до школи з видимими легкими тілесними ушкодженнями, яким не було очевидних пояснень.

У червні 2009 року (в різні дні місяця) двоє соціальних працівників відвідали будинок, де проживала дитина. Вони дійшли висновку про відсутність підстав для занепокоєння.

У вересні 2009 року батько М. повідомив працівників правоохоронних органів, що його дочка зникла з автостоянки ресторану швидкого харчування. Пошуком дитини зайнялася велика пошукова група. Наступного дня батько врешті-решт повів слідчих до місця, де було знайдено тіло дитини, смерть якої, ймовірно, настала в ніч з 6 на 7 серпня 2009 року.

У червні 2012 року батьків М. було притягнуто до кримінальної відповідальності та призначено покарання у виді 30 років позбавлення волі за катування та варварські дії, що спричинили смерть, вчинені проти неповнолітньої одним із її батьків. Дві асоціації-заявниці були залучені до кримінального провадження як цивільні позивачі, і батьків було зобов'язано сплатити їм символічний євро як компенсацію.

У жовтні 2012 року дві асоціації-заявниці порушили провадження проти держави з метою встановлення її цивільно-правової відповідальності за неналежне функціонування системи правосуддя, зокрема, аргументуючи це тим, що в період з червня по жовтень 2008 року слідчі органи та органи прокуратури допустили грубу недбалість. Усі вимоги заявників були відхилені.

Суд встановив, що «звіт про підозру про жорстоке поводження», надісланий директором школи у 2008 році, призвів до позитивного обов'язку держави провести розслідування. Суд дійшов висновку, що заходи, вжиті органами державної влади протягом часу, що минув від подання цього звіту до смерті дитини, були недостатніми для захисту М. від жорстокого поводження з боку її батьків. Щодо позову про цивільну відповідальність проти держави за неналежне функціонування системи правосуддя, того факту, що асоціація (одна із заявників) не відповідала встановленим законом умовам, не було достатньо для того, щоб визнати, що у цілому засіб захисту не був «ефективний».

Оцінка Суду

Уряд стверджував, що дві організації не мають права виступати від імені М. при подачі заяв до Суду.

Проте Суд взяв до уваги наявність виключних обставин, за яких може бути визнано, що дві організації-заявниці, метою діяльності яких був захист дітей і які активно брали участь в національних провадженнях, можуть розглядатись як фактичні представники М.

Стаття 3 Конвенції (заборона катування)

Суд підкреслив, що завдяки доповіді директора школи від 19 червня 2008 року органи влади були проінформовані про ймовірність того, що М. була піддана жорстокому поводженню і може постраждати від подальших зловживань. Доповідь призвела до позитивного

обов'язку держави щодо розслідування цього факту.

Суд визнав, що національні органи влади зіштовхуються з труднощами у разі, коли вони мають дотримуватись балансу в чутливому середовищі між необхідністю не випустити з уваги безпеку з одного боку та забезпечити право на повагу до сімейного життя з іншого. Суд також підкреслив, що в день складання доповіді прокурор оперативно звернувся до жандармерії з вимогою провести розслідування. Більше того, було здійснено низку заходів, як-от зйомка дитини та огляд судово-медичним лікарем.

Однак Суд взяв до уваги й інші фактори, що спростували такий висновок.

По-перше, у відповідь на оперативну реакцію прокуратури справа була передана слідчому лише через 13 днів. По-друге, різні знаки та показники були доведені до відома органів влади відразу ж після направлення доповіді після 19 червня 2008 року. Було б корисно заслухати вчителів для того, щоб отримати інформацію про минуле та реакцію дитини, коли було встановлено ушкодження. Вчителі відігравали ключову роль в запобіганні насильства над дітьми, оскільки вони безпосередньо спостерігали за дітьми щоденно та могли бути тими людьми, яким дитина могла довіряти.

Було б також корисно провести розслідування для з'ясування стану справ в сім'ї М., особливо коли сім'я декілька разів змінювала місце проживання. Старший офіцер поліції, що провадив розслідування, допитав матір за скороченою процедурою у неї вдома, а не у відділку поліції. Більше того, зважаючи на присутність батька під час судово-медичного огляду М., навряд чи можна вважати правдивим допит дитини в контексті розслідування, що включав конкретні запитання.

Дійсно, М. ні на що не скаржилася під час допиту, та він був проведений без участі психолога. Хоча присутність такого спеціаліста і не була обов'язковою, це могло б бути доцільним задля з'ясування будь-яких питань, порушених в доповіді та під час судової експертизи.

Суд не може ставити під сумнів саме припинення розслідування. З одного боку, органи влади мали вжити певних застережних заходів коли було прийнято рішення про припинення розслідування справи, а не просто відкласти його розгляд. Якби прокуратура поінформувала соціальні органи про своє рішення, звертаючи їхню увагу на необхідність соціального розслідування або принаймні певного нагляду за дитиною, це б збільшило шанси на належну реакцію цих служб після припинення розслідування.

До того ж жодного механізму централізованого збору інформації в цьому регіоні на час подій не було. Поєднання цих факторів значною мірою знизило шанси будь-якого спостереження за дитиною і будь-

	<p>якого корисного обміну інформацією між судовими та соціальними органами.</p> <p>Соціальні органи, яким зрештою стало відомо про припинення справи, вжили певних заходів, зокрема здійснили візити додому, у відповідь на тривожне повідомлення від 27 квітня 2009 року. Проте оскільки це повідомлення співпало в часі з госпіталізацією М. протягом одного місяця, соціальні служби мали бути більш уважними при оцінці ситуації дитини. Але після прийняття рішення про припинення справи вони не вчинили жодних дійсно важливих дій, які б дозволили встановити істинну ситуацію дитини.</p> <p>Таким чином, Суд дійшов висновку, що існуюча система не забезпечила захисту М. від серйозного насильства її батьків, що призвело до її смерті. Відповідно, мало місце порушення статті 3 Конвенції.</p> <p>На думку Суду, факт відхилення національними судами скарг організації-заявниці не може бути достатнім для висновку про те, чи є засіб правового захисту ефективним. Ефективність засобу правового захисту не залежить від визначеності позитивного результату для заявника. Таким чином, порушення статті 13 Конвенції у поєднанні зі статтею 3 Конвенції не було.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування). Відсутність порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб юридичного захисту) у поєднанні зі статтею 3 Конвенції (заборона катування) стосовно першої заявниці у справі.</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 01.06.2020 по 05.06.2020 / Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. – Київ, 2020. – Вип. 22. – 30 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на вебсайтах Європейського суду з прав людини:

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>,

<https://hudoc.echr.coe.int>.

2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на вебресурсах Європейського суду з прав людини.

3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua